

12 — Lune, le cognac et la tombe

Žan Voazen mora umreti.

Imam pedeset četiri godine i drevna sam pijanica. Nekada sam živeo u vili u ulici Sen Onor, a sada se smucam i knjavam podno senskih mostova, na pragovima birtija i javnih kuća. Parižani me dobro znaju: rečit sam govornik u kafani „Burban“ i redovni gost bordela kod madam Longoli. Zovem se Žofri de Aristi de Bonfoa, džeparoš sam, bludnik, piroman i potomak starodavne plemićke loze Bonfoa iz Gaskonje. Ukleti grof. Nazdravite sa mnom! Popićemo konjak dok ćutimo o svojoj prošlosti da bi otkrili jedinu istinu: umrećemo ne zbog onoga što jesmo, već zbog onoga što možemo postati.

Budim se. Sa Novog mosta cedi se sluz i kaplje na moje čelo. Na prstima mi je ukus paljevine, ostao od sinoć. Spalio sam je. Do temelja, novu katedralu Sen Klod. Iz obližnje, stare Sen Marten, dopire hladno pojanje *Dies Irae*. Zvona pozivaju vernike. Uvek ta neumorna zvona, mrtva i prebučna, što me na *Njega* podsećaju. O *Njemu* isuviše malo znam a predobro ga poznajem. Mrzim ga. Zvona su *Njegov* glas. Volim crkve bez zvonjave, tihe, u senci vremena. Spaliću sve pariske bogomolje.

Žan Voazen mora umreti. To sušičavo policijsko njuškalo, taj rahitični pacov progoni me već sedam godina. Mi smo šahisti razapeti na memljivim pločnicima pariskih ulica, svaki potez koji povuče jedan od nas približava nas jedinom mogućem ishodu partije: ničijoj pobedi. Sedam zima sanjam poraz...

Na Per la Šezu sam. Kroz napukle grobove izviruje živa smrt. Kao utvara tumaram među grobnicama, sve dok ne dođem do jedne zakorovljene, tog prvog i poslednjeg stepenika ka ludilu. Tri godine nisam doneo cveće. Ja sam bednik. Treba mi konjak.

Kroz gavranske grane brestova nazire se Mesec. Pokušavam da zaplačem nad grobom, ali se iz mog grla čuje samo stidljiva psovka. Isuviše sam trezan da bih se sećao. Zgađen smrdom povračke na reveru kaputa i grižen užeglim znojem, okrećem se i odlazim. Neka čeka smrt...

Neka čeka smrt moje bludne korake, moje besane pijanke i mlitave snošaje. Godine, imena, aveti promiču pored mene urezane na mermeru. Zastajem kraj jedne grobnice. Velika je, liči na mauzolej. Ulazim kroz lučno zasvođena vrata i na crnom granitu vidim uklesano – Iv de Breguet de la Croix – magnus astrologus et mathematicus. Četiri sveće gore u uglovima.

Na ploči stoje dve sprave: busola i nešto što ne videh nikad pre. Liči na drvenu motku, oko metar dugačku, sa prstenastim okvirima na krajevima. Njena boja šipka me privlači, topla je i jasna. Dodirujem tu stvar i milujem njenu lakiranu površ. Ona odaje umešne ruke zanatlije. U trenu odlučujem: ovo je vredno, prodaću stvar antikvarima i napijati se do mile volje. Stavljam je pod kaput i nestajem van grobljanskih međa.

Pariz je kužan. Prostitutke, bogalji, buržuji, leci nekakvih Didroa i Rusoa... Kod Vojne škole dobijam napad mučnine i sa slašću povraćam po cipelama otmenih prolaznika. Štapovi gospode pendreče po mojim leđima, cerim im se kurjački i dernjam se: „Dole zvona užeglog Pariza!“

Sedim pod uljanom svetiljkom. Zagledam predmet koji podigoh sa groba. Pokušavam da dokučim njegovo značenje. Divim se pažljivo obrađenim minijaturama na plemenitom drvetu, sitnim gravurama monomata i grifona. Grozim se neznanja. Ustajem i odlazim.

Antikvari sa Šanzelizea mi se smeju – kome još treba komad drveta, budalo?! Ali, to nije obično drvo, uveravam ih, to je artefakt, gospodo, a – r – t – e – f – a – k – t! Ne znamo

mi šta je to, tvrde sumnjičavo, pokazujući mi da se tornjam. Imate li konjaka?, pitam ih molećivo. Nisu imali. Ne za mene. Sećam se Sene kada je bila mlada, u vremena pre kuge. Kuda vodi ova mrka voda?

Lavež. Voazenovi dobermani. Dobermani napadaju u paru: jedan uvek izbija ispred žrtve, dok joj je drugi za petama. Blizu su. Žan, senko, šta čekaš? Ostao mi je samo jedan skakač. Tvoji pioni su oko njega. Spreman si za skok? Noćas ću spaliti još jednu, već sutra, iz pepela će nići kajanje.

Imam grozomoru od sećanja i manjak zuba. Imam komad lakiranog drveta. Prsti mi klize kroz maglu, dodiruju meku tvrdoću sprave, otkrivaju natpis: *dans un petit voir grand*. Čudesno, tajnovito parče drveta! Zašto si metalom optočeno na vrhovima? Čemu tvoja lepota u rukama klošara? Vратиću te na onaj grob, kamo pripadaš. Oh, predugo sam trezan... čitav dan, čitavu noć...

„Udelite sirotinji!“ vapi jednoruka beda odrpanosti. Udeljujem mu nogu u nos i otimam bakarne pijastere. Kupujem flašu *Coupe de Roi* i nalivam se. Kod gospođe Borgoli

stigle su sveže Flamanke. Bludnik sam, podari mi svoju utrobu, mila devo! Zove se Žanet. Preskupo za mene.

Režanje. Povici. Dva dobermana i crni laufer. Iskežene gubice i zadah duvana.

Žan Voazen: „Bastilja te čeka, Žofri, bedniče, čuješ li!“

Ja, Žofri Bonfoa: „Mama ti je kučka, žandarčino!“

Dobermani su brzi. Prvi jezdi preko ulice Komarten da mi preseče put. Ali ja znam sve puteljke i budžake ovog grada. Noć je moj zabran. Vatra je moja reč.

Na grobu sam grob. Čutim sa onom kojoj dugujem prošlost: Mari Bonfoa, piše uklesano. Tri godine ti ne donesoh cveće, jedina kćeri. Petnaest godina truneš, dok trunem. *On* mi te je uzeo! *On*, u čije ime ovako pakleno zvone. Spaliću ta zvona! Neka izgori *Njegova* istina i neka utihne *Njegov* zakon! Mari, rekao sam ono što nisam smeo. Zar si mrtva? Zar ja... živ?

Sova. Tupi koraci. Odličan gambit, Žan...

„Žofri Bonfoa, haspim te u ime njegovog veličanstva Luja!“

„Kralj je guzonja!“

Voazenova posrebrana musketa cilja moju kičmu. Skakač je u klopci. Ostaje mu samo jedno. Ruka mi steže predmet od šipkovog drveta. Lagano ga povlači, moj pijani duh vodi ruku, ustajem i silnim zamahom treskam policajca po lobanji. Ona puca. Krv je na Mesecu. Glava mi tone, sprava je kraj mene. Od siline udarca, sa njenih vrhova spale su metalne kapice. Ukazuje se uglačano sočivo. Mesečeva svetlost pada na njega, mesečeva površ bliža je kroz njega...

Oprosti mi, Mari, sada znam zašto je Pariz prljav.